JEAN BARBIER

LAMINAK

(Lapurdieraz)

1.—LAMINAK SEMPEREN, UTSALEKO ZUBIAN

Duela bizpahiru ehun urte, "Laminek" ba omen zuten egoitza bat, Semperen, "Utsaleko" zubiaren azpian. Bainan, nahi bezembat behaturikan ere, nehork ez omen zuen deus jakiten ahal barne hartako berririk.

Bein batez, bizkitartean, Lamina hetarik bat hiltzerat omen zoan. Harn lagunek bazakiten arras ongi, orena ethorria zuela; eta, futcho, ez ziteken hil, deus gisaz, gutareko "jende" batek, Lamina ez zen batek, hura ikusi eta, haren aintzinean, den othoitzik ttikiena erran gabe.

Laminetariko bat gan zen beraz—"Gaazetchean" baitzuten ezagun bat eta—haren ganat.

—Ethorri behar duzu, othoi, gure ¡etcheraino!... Gure lagunetarik bat arras gaizki da, eta ez du bere azken hatsa botako ahal, zuk ikusi eta, othoi ttiki bat harentzat erran dukezun arte. Sari ederra izanen duzu, berrogoi eta hamar liberako bat, eta gainerat oraino, ikusgarri zerbeit.

Berrogoi eta hamar libera ez baitziren orduan nola nahizka irabazten, Gaazetheko gure emaztekiak deliberatzen du beraz gatea, zer nahi izanen bazen ere.

Utsaleko zubiari buruz heldu zirelarik, Laminak erraiten dio emaztekiari:

—Gure etchetik sarri atheratzearekin, deuz harramantzarik entzuten baduzu, ez othoi gibelerat beha! Zoazi bethi aintzina, zure bidean... Bertzenaz, zure ikusgarria galduko duzu, zuhaur batere ahartu ere gabe.

—Ontsa da; ez dut segurki gibelera behatuko!

Utsaleko zubiaren ondora heltzen dira beraz, eta, hekien etchean sartzeko behar baitzen urean iragan, Laminak, makila berezi batekin, "kachk", jotzen du ura, eta ura egiten da berehala bi zathi. Biak gero iragan ondoan, Laminak berriz ere kachk emaiten dio makilarekin, eta ura, kuchean jen zen bere lekurat.

Gure emaztekia sartzen da beraz etche barnera, eta Lamina hil-urrenaren aintzinean othoitz bat erranik, abiatzen da kanporat.

Bainan Laminek ez zuten hola gan zadien nahi, deusik hartu gabe:

—Pokadu bat bederen jan behar zuela!

Emaiten diote beraz arras ongi jatera, eta gero, berrogoi eta hamar libera dirurekin, gainerat oraino, urhe "tabakier" bat.

Gure emaztekia loriatua bazoan beraz etche alde, noiz eta ere harrabots zerbeit entzunik, burua itzultzen baitu, eta "adio"! batere berak sumatu gabe, galtzen du... tabakiera urhezkoa.

Doi-doiako lamina eta biak heltzen dira ur bazterrera. Antzinean bezala Laminak hartzen du makila, eta "kachk" jotzen... Bainan, aldi huntan ura ez da bi zathi egiten.

Berriz ere jotzen du "kachk", bainan berriz ere alferretan. Ordutik bazakien Laminak zertako ez zen ura bi alde emaiten. Bainan, ez zitaken oraino mentura emaztekiari erraitera. Bertze behin jotzen du beraz makilarekin... Ura bethi geldi geldia!

Orduan Laminak erraiten dio emaztekiari:

—Uste gabetarik hartua, izan behar duzu zurekin "gure puchka" zerbeit?

Emaztekiak, nahizik eta gorde, ihardesten dio:

—Ez dut uste, andre Lamina!... non ez dudan ichkilima zembeit...

Miatzen da, eta: —Ez, ez, ez dut deusik kausitzen.

—Bizkitartean, nik ez dezaket ura bi alde egin, eta ez baduzu hartu duzuna aithortzen, hemen gare ittant batendako!

Emaztekiak erraiten dio orduan:

—Nik dudan guzia, ogi pitta bat dut mokanesaren buruan hartua, ene etchean erakusteko zuen ogia zein den churia— (Elhurra baino ere churiago omen zen.)

—Nor nahiri gertatzen ahal den gauza da hori. Bainan, gure etchetik ez da deusik erematen ahal. Hortakotz, othoi, behar dautazu ogi hori itzuli, zeren ez duen nihork gure gauzarik ikusi behar sekulan.

Gure emaztekiak itzultzen dio beraz ogia, eta berehala, makilarekin "kachk" jo orduko, idekitzen da ura eta baztertzen.

Haimbertzenarekin, suntsitu zen Lamina...

Gaazatcheko emazteki gaichoak "harat hunata" irabazi zuen gau hartan; ezen, bidean heldu zelarik, bere berrogoi eta hamar liberak ere suntsitu omen zitzaizkon sakelan!

Horra zertako chuchen ez dakigun, oraiko egunean oraino, Laminak nolakoak diren, zertaz bizi diren eta nolako bizitegietan.

(Bizkayeraz)

1.—LAMINAK SENPERE'N, UTSALE'KO ZUBIAN

Orain dirala beŕeun edo irureun urte, "Laminak" ba-ei-eben egotegi bat, Senpere'n, Utsale'ko zubi azpian. Baña, edozenbat bidaŕ begiratuta bere, iñok ezin jakin izaten ei eban ezeŕ ango baŕuko baŕirik.

Bein baten, oŕaitino, Lamina aetariko bat il-aginean ei-egoan. Aren lagunak ba-ekien ondo bere, ordua etoŕiťa eukala; eta, kontxo, ezin zeitekean il ezelan bere, gure tarteko "kristau" batek, Lamina ez zan batek, a ikusiťa, aren auŕean otoitzik txikiena edolabere esan barik.

Lamina aetariko bat joan zan, beraz—"Gaazetxea,,'n ezagun bat ei-eben-da—ezagun aregana.

—Aŕen, gure etxera etoŕi beaŕ dozu...! Gure lagunetariko bat gustiz txaŕto dago, eta ezin emon izango dau bere azkeneko arnasea, zuk ikusi ta arentzako otoitz txiki bat esan ez dagizun arte. Sari edeŕa ixango dozu, beŕogeta amar pesetako bat eta arez ganera, bezuzaren bat!

Beŕogeta amar peseta ez ziran orduan edozelatan irabazten, eta Gaazetxe'ko gure andreak joatea erabagi eban, beraz, daiteana daiteala.

Utsale'ko zubi aldera eldu ziranean, ba -diñotso Lamineak andreari:

—Gure etxetik urtenda beingoan ezeren zaratarik entzun ba'dagizu, aŕen, ez atzerantz begiratu! Zoaz beti atxina, zeure bidean... Zure bezuzea galduko dozu, osterantzean, zeuk ezerbere oartu barik.

—Ondo da; ez dot aurki atzerantz begiratuko.

Utsale'ko zubi ondora elduten dira, beraz, eta, areen etxean saŕtuteko uretan baŕuna igaro beaŕ zanez, Lamineak, makila berezi bategaz, "kaxk", joten dau ura, eta beingoan, ara, ura zati bi eginda. Gero biak igaro ostean, Lamineak baŕiren baŕi kaxk emoten dautso makileaz, eta an doa ura ots baten beren lekura.

Saŕtuten da, beraz, gure andrea etxe baŕuan, eta Lamina ia-ilaren auŕean otoitz bat esan ostean, asten da kanporako.

Baña Laminak ez eben gura alan joan eitean, ezer artu barik:

—Kopau bat besterik ezean aŕtu beaŕ ebala!

Guztiz ondo jaten emoten dautse, beraz, eta gero, beŕogeta amaŕ peseta dirugaz, arez ganera, uŕezko toxa bat.

Ba-joyan, beraz, gure andrea etxerantz pozaŕen-ozta, eta bat-batean abaŕots bat entzunik, biguŕtzen dau burua, eta aguŕ!, ezerbere berak susmau barik..., uŕezko toxea galdu!

Alameneko (?) laminea eta biak elduten dira ur bazteŕera. Lenengotan lez Lamineack artu makilea eta "kaxk" joten dau... Baña, oraingotan ez da ura zati bi egiťen.

Baŕiro bere joten dau "kaxk", baña baŕiro bere alpeŕik. Ordutik ekian Lamineak zer zala-ta ura erdibituten ez zan. Baña, ezin zeitekean ausartu oindiñokaŕen andreari esaten. Beraz, beste bein joten dau makileaz... Ura beti geldi-geldi.

Orduan Lamineak ba-diñotso andreari:

—Uste barik aŕtuta-edo, "gure izkilimerien" bat dozu zuk aldean, oyez?

Andreak, aŕiťu-ezkoan, erantzuten dautso:

—Ez dot uste, andre Lamina...! oratzen bat-edo "zertu" ez ba'yat...

Arakatuten dituz "soñekoak", eta: —Ez, ez, ez dot ezer idoroten.

—Oŕaitiño, nik ezin dautsat urari alde bitara erazo, eta artu izan dozuna autortu ez ba'dagizu, emen gagoz zati baterako!

Ba-diñotso orduan andreak:

—Ara, bada, nik dodan guztia. Ogi puzka-puzkatxo bat daukat zapiaren mustuŕean aŕtuta, zuen ogiaren zuria nire etxean erakùsteko. (Eduŕa bera baño zuriago ei -zan.)

—Edonori jazo al leikeon gauzea da ori. Baña, gure etxetik ezin daiteke ezer eruan. Oŕegaťik, ogi ori biguŕtu egin beaŕ daustazu, aŕen, gure gauzarik arean ez dau iño!: eguno ikusi beaŕ-eta.

Gure andreak biguŕtuten dautso beraz ogia, eta beingoan, makileaz jotean-beraz, ara ura edegi eta bazteŕtu.

Geyagoko barik, itsutu egin zan Laminea...

Gaazetxe'ko andra gaisuak gau atako "juan-etoŕia" irabazi eban irabazi, bidera elduta sakeleko beŕogeta amar pesetak bere itsutu egin yakazan bada-ta!

Oŕa zergaitik ez dakigun zuzen, gaurko egunean oindiño, ez Laminak zelakoak diran, ez zegaz bizi diran, ez zelako bizilekuetan.

Bizkayeratzalia
GAŔO'TAR BERNARTA M.

ERRIJETATIK

FORUA

AUTESKUNDIAK. — Bai, irakuŕle, egun gitxi baŕu yatoŕku auteskunde eguna. Eŕi onetan be, gogoŕ dagitze alderdi gustijak lan onetzaz. ¿Zen bat alderdi agertuko ete-dira? Bat, bi edo iru? Eztakit. Baño zuŕu-muŕu bat eldu da neure belaŕijetara, Karlataŕ eta erkaldaŕak alkaŕturik ete-doyazan, edo obeto esateko bijak karlataŕen ixena auŕetik ipiñiťa. ¿Egija ete-da? Nik ezetz esango neuke. ¿Zelan alkartuko dira ba, batzuk Jaungoikoa gauza gustijen gañetik gura dabenak, eta bestiak, ez Jaungoikorik (geyenak beintzat), ez, Jaungoikuaren etxe ta ordiezkuantzat dirurik be, emon gura eztabenak? Nire ustez, au, egingo baleukie, Jaungoikoa ta diabrua alkaŕegaz bustaŕtzia ixango litzateke, ta au, ixan ezin leikien gauza bat da.

. Beraz, ¡kontu! eskumataŕ emakume ta gixon autaŕkija daukozuben gustijok, ardijaren naŕubagaz (katoliko) estalduta datozan otsuai barik, benetako naŕubagaz estalduta datoŕen ardijari zebon autaŕkija. Emen ixango dozube alderdi bat, Jaungoikua ta geure Abeŕi-Amaren alde beti lanian dagijona, ta onen alde lan dagijonak, ziuŕ egon eŕijaren alde be, lan egingo dabela, au da: Abeŕtzale Alderdija.

¡Kontu eskumataŕok zebon autaŕkijagaz! Eta ez, bat be, autaŕkija emon barik geldiťu; ez emakume, ez gixonok.

IRU-URENA.—Ilia onen 6'gn. asiťa 9'gura, txadon nagosijan egon da, iru-uŕen bat. Txoniziarija Josu-lagun aguŕgaŕija dan Goikoetxea jauna ixan da. Iru egun onetan, lan onurakoŕ asko egin dabela uste dot. Eŕirik geyena etoŕten ixenda, baña, alan da gusti be lotzen ixan dira batzuk etxietan. Ordurik ona, egunero ikusten dogu txadona emakumez beterik, jauna aŕtu ta euren ezkel-abesti alayakin alaitzen dabela txadon gustija, baño gixonezkuak, lan askotxu edo gitxi dira berteratuten diranak.

¡Gora Euzkadi'ko eŕirik-eŕi Josu-Kisto'ren ikasbidia zabaltzen gau ta egun lanian dabijen Goikoetxea anai bulaŕtsubak!

NASKALDIJA. — Eŕirik-eŕi Josu-Kistoren ikâsbia bidia zabaldu ondoren lekaide-etxeratuta aguŕtu dogu, Amunategi'taŕ Eulali Prantzeskataŕ lekaide agurgaŕija.

—Gazteiz'tik egun batzuk igaroten etoŕiťa emen atsegiñez estutu doguz Uŕutia'taŕ Karla ta Argatxa'taŕ Joseba ikasle mutilen eskubak. Ondo etoŕijak eta atsegin ixango alyatzube, zeben zendi ondoko egotaldija.

ESPETXERA. — Gernika'ko espetxian Bermeo'ko abeŕtzaliak egiťen daben zenbakija, Baŕenetxea'taŕ Peli, euzko eletari ospetsubaz geťu dabe. Igaro zan astelenian, España'ko eŕkaltseñak (ministro) Euzkadi'ko eŕijetatik egin daben ibiltaldi ondoren, Gernika'ko Batzaŕ'etxia ikusten juan ziran, eta zugatzari begira egozala Peli'k "Gora Euzkadi Azkatuta" esan eban eta an eguan notiñik geyenak erantzun be, erakutsijazer zan ango notintzian naya, ta geyagoko barik espetxera saŕtu dabe. ¿Ete dago itz edeŕagorik seme batek esateko, bere azkenai dabela baño? Ez estutu espetxian zagozen abeŕtzaliok, zeben neketasuna geure Abeŕi-Amaren osakija da-ta.

IBAŔ-GANE.

ELGOIBAR

JAYA. — Emakume-Abeŕtzale-Batza'ko bazkide zeraŕen gustijoi eskatzen zaizute datoŕen igande aŕatsaldeko lauretan egingo dan batzaŕera iñork utsik egin gabe etoŕi zaiteztela.

BATZORDEA.

LEZAMA

ETXIA BAŔIZTU.—Asi dira "Taberna Baŕi" eŕiko etxia baŕiztuten, eta uste dogu lanak amaťuten diranian txukun-txukur geldiťuko dala.

BASURDAK.—Laŕetxe basetxeko Izagiŕe'taŕ Poluikarpa'k erosi ta ekaŕi diťuz bederatzi basurde euren ameagaz (amea txaŕija da).

Kontuz eurokaz Poluikarpa, lenengo janak-jan egin eta gero iges-egin eztayen mendi-gora.

NASKALDIJA.—Bere sendikuak ikertuten etoŕiťa geure aŕtian egon da Bilbao'taŕ Josebe.

Zorijonak.

LENENGO JAUNAŔTZA — Datoŕen igande goxian ixango da emengo eŕtxadonan geure eŕko gastetxu talde poliť baten lenengo Jaunaŕtza.

Auŕera, gastetxu gustijok jaŕai bide oŕetatik.

AUŔERA. — Geure Batzokijan gogoŕ dabiltza abesti, antzeŕki eta beste gauzatxu asko ikasten.

Auŕera, mutilak gogoŕ bide oŕetatik.

TXIŔI.

SANTANDER'TIK

EUZKERAZ.—Emen gagozen euzkotaŕ abeŕtzalien aŕtian, geyenak egiťen dabe euzkeraz, gure aŕtian egin biaŕ alegiñak eztedin entzun euzkerea baño beste itzik ¡Euzkotaŕak! ¡Beti egin euzkeraz gura ba dugu jaso gure EUZKADI!

Ikasi eta ez aztu beinbe abesti au:

Euzkaldun jayo nintzan
Euzkaldun naiz as[illegible]
Euzkera utsa amak
Euzte[illegible] ira[illegible]
Euzkera maťe-maťe
Zabiz neugaz beti
Euzkera il ezkero
Eztot gura bixi.

UA OSATUTA.—Alan auŕkiťuten da geure lagun eta abeŕtzale benetakua dan Eloŕieta'taŕ Gergori. Ainbat ariñen ondo osatu dedila opa deutsogu.

DABILTZANAK. — Abeŕtzale zintzua eta gure lagun ona dana Mugerza'taŕ Imanol etoŕiya da, Valladolid'etik, beste "ascensore" batzuk ipitera emengo etxe batzutan.

Ondo etoŕija Mugerza.

Juan dira EUZKADI'ra bakotxa euren etxetara aste deuna pasatera, emen dagozen ikasle abeŕtzale batzuk, euron artian, Zabala eta Ateka, Mungija'kuak; Arana, bermeotaŕa; Azurmendi, Ormaiztegi'kua; Aŕieta, Maeztu'kua ta abar.

Ondo ibili mutilak, eta gogoŕ egin Euzkadi-alde.

PELOTA - TXAPELKETA. — Gogoŕ egiťen dabe gure mutilak pelota txapeltzan. Ondo dago ori, euzkotaŕak euren jokuak jokatu biaŕ dabez, alan jasoten da geure Abeŕi maťiaren ixen ona.

MUSLARIJAK.—Geure muslarijak bikañenak dira, zaramaŕa askokuak, zelako baŕiak egiťen doguz. ¡Auŕera mutilak!

OTZATEGITXUKO- JON.

KORTEZUBI

AUTESKUNDE-ALDIJA. — Uŕengo igandia, auteskunde-eguneko igandia dogu. Auteskunde oneitan garale urtetako, emengo abeŕtzale zaŕak eta gastiak, gogoŕ diñardube lanian.

Gure auŕka dabiltzanak, eskeŕtaŕak eta eskoťaŕak dira; txeŕenaren ixenian eta katolikutasunaren ixenian España'ra begiratubaz Euzkadi'ren zoritxaŕa gura dabenak. ¡Betiko etsai ankeŕak...!

Gu, jeltzaliok, baña, Goikua'ren ixenian eta Euzkadi abeŕi bakaŕaren onaŕen, betiko arerijo bi oŕein auŕka jagiko gara. Beraz abeŕtzaliak, bizkoŕtu gadixan, eta iganderako geŕtau.

Papaŕetan euzkel-ikuŕak ibiltia ona da, baťa ¡Gora Euzkadi! batzuk txaide-ziaŕ gabiltzanetan jauŕtiťia be. Baña garaya danian areyuei agiñak erakutsijaz auteskundietan garale urtetia, enparauko zarata ta itz utsak baño obia ixango da.

MITIÑA.—Igazi dan igandian karlataŕak euki eben euren auteskunde-auŕeko mitiña. Oztetza andirik etziran etoŕi, ta esan ebezan gaz bako itzaldijak entzuteko emen gure eŕi maťe onetan, entzule askorik ixan bez.

Guri, jeltaŕoi baña, karlataŕen eta enparauko areyuakaťik eztausku ardura laŕ ixan biaŕ. Gure zeregiña ta egin biaŕik arduratsubena, geure eŕija ondo zuzendu ta erabiliko dabezan ziñegotzi abeŕtzaliak udaleratutia da.

Oŕetarako, baŕiz, ontxe da orduba, igandian, irakuŕle. Eta igandian Kortezubi'n abeŕtzaliak garale urtengo dira. ¡Bai bein!

Beraz itxaŕtu kortezubiťaŕak, eta igandian, joŕalan 23'gaŕenan, ¡danok Jel-aldez! ¡gustijok ziñegotzi abeŕtzaliei autaŕkijak emoten...!

URI-BURU-BATZARA. — Uri onetan Uri-Buru-Batzaŕ baŕija autetsi da. Ona emen batzaŕkide baŕijok:

Lendakari, Ortuzaŕ'taŕ Bernarta.
Diru-zain, Aŕien'daŕ Lontzi.
Idazkari, Ikazuriaga'taŕ Joseba.

Uri-Buru-Batzaŕ baŕi onetako batzaŕkidiok, ezagunak dira, abeŕtzale onak. Auŕera, ba, ta ¡Gora beti!

KORTEZUBITAŔ BAT.

Aranburu'tar R.
AZAL ETA TXIZ-BIDIAK
Fueros, 5, 3.° DONOSTIA

DEUNEN BIXITZA

Antselma deuna, gotzaña

Augusta Pretoria deritzan urijan jayo zan Antselma deuna: gurasuak Gondulpa ta Ermeberge, aundijak jayotzez Gondulpa etzan ekandu garbijetakua; Goikuak, baña, atzamaŕaz bijotzean ikutu leutsala lekaide joan zan eta ekandun-usañaz il zan.

Amea jaungotija ta sendi-arduratsuba zan: oŕegaťik Antselma Jaungua'ren bilduŕaz ta Miren-magalpian asi leban.

Antselma txiki-txikiťatik akilan-atzian asi zan jorain eta adorez.

Baña txinditsuba zalako lasteŕ lixunkeri ta labankeri gustijai jaŕaťu leutsen. Ori zala-ta be aťea, be, beraz asaŕetu zan; alpeŕik zan berak egin leikian gustija aťa bigunduteko.

Augaťik etxetik iges-egin eta Borgoña'ra Juan zan ikaskixunari jaŕaťuteko. Iru urte emen eginda Beko lekaidetxera jo leban. Emen Sanfranco aba ospetsuba leguan gogo-gauzaen irakasle, onen agindupian Jaungoikuaren bidietan Antselma'k egin leuzan auŕerakadak ezin leikez neuŕtu. Ludiko gauza gustijai albo batera eginda gogokuai liñarduban iñardu.

Aunan leguala gurasuak il yakozan eta aberaski asko itxi leutsen: au zala ta eztabaida aundijak soŕtu yakozan bere bijotzaren baŕuban: neu ludijan ba'nayengok txiruai aberaskijak banandubaz asko lagunduko neuskijuek, Jaungoikua aboro maťatuko neukek, neu geyago apaldu: gorputza Jaunaz batu ezkero bijotza ta gogua ariago.

Eztabaida oŕegaz Sanfranco abeagan juan zan onu bila, ta gauza gatxa zala-ta Sanfranco'k Mauriľi goteŕtzañagaña bidali leban Antselma: bai, ba, garai atan Maurili, goiteŕtzaña letz bediťaŕen buru ta nagusija zan lekaideŕki atan.

Mauriľi'k lekaide bixitzea gogoz jaŕaťuteko esan leutsan: esan eta egin Sanfranco'ren lekaidetxian soñekua aŕtu leban.

Sanfranco beste lekaidetxe baterako lekaipuru autu lebelako, bere ordian Antselma aŕtu leben.

Arazo gustijoi'k eleutsen ez gebenduten gogoko gauzai sendo ekiťeko ta urtzizti -gayai jaŕaťuteko.

Eta adimenez argi-argija zanaren, Jaungoikua'ren eskaŕez be, asko lekizan jakin; Jaungoikua'ren ikuskantz asko leukazan euki, be, gero.

Idazti asko atondu leuzan aldi atan: jakintzarekikuak, urtziztirekikuak, eta abaŕ.

Ekandun gustijetan ereduba zan, eta geidien maťasunan, eta apaltasunan, eta Jaun-maťasunan, eta gogo-garbiťasuna.

Geidien maťasuna dala-ta auxe jazo yakon Osberua eretxan lekaide gaste bategaz: arabak etxakozan gogoratuten gaste oni, orokaz jatia gogait-ereŕen leutsan. doibatz-aŕendija abestutia nekerik aundijenetzat leban: nagusi gustijak itxez auŕian lebiltzan: abere txaŕa ei-zan bestien aŕtian; ori bakaŕik etzan: bekaitz ixugaŕijak bijotza eŕetan leutsan, bera baño nagusijagorik ezin leban ikusi, ez ikaskidunetan, ez ekandunetan. (Onetarikuak gauŕ, be, bai-dagoz).

Antselma deunak leun-leun itz-egiñaz, ondo aŕtutiaz, bijotza ikutu leutsan eta lasteŕ beraganatu leban: bein betiko bijotz gogoŕ oŕen gurendea lortu leban. Arau -maťalia biguŕtuta, Jaun-maťasuna esaŕi leutsan, eta apal-apal Urtzi-bidietan jaŕi leban.

(Baten batzuk bai-dauke zer ikasi oŕain, be, deun oŕegandik.)

Eta ekandunetan eta akiľanan ospetsuba zalako France'tik, Ingaland'etik, eta abaŕ, oztetza aundijak etoŕten yakozan ikeŕtuten.

Breka'ko Erlubin lekaipuruba il zala Antselma autu leben lekaipurutzat aren ordez: berak ezetz liñuanaŕen lekaidiak baietz esaten leben eta buruba makuŕtubaz aŕtu ixan biaŕ leban azta ikaragaŕija.

Agintzen zuŕa zan Antselma ta zuŕa zalako oroen gogora agindu leban aginťaldi gustijan.

Biŕiťan juan biaŕ ixan leban Ingaland'era bere biaŕkixunak betetako: bigaŕenez Gilelma bakalduna bide oneratu leban.

Sanfranco Kantorbery goteŕkiko goteŕtzaña zan eta bera il-osteko Antselma goteŕtzaña autu leban. Ara, be, berak gura ixan ezaŕen, juan zan.

Gilelma'n Endika'k aŕtu leutsazan bakaldeŕiko arazuak: Antselma beraganatu nai ixan eta lortu leban. Baña Roma'ko II Urban'en gotzain-gayetzazko idazki bat zala-ta baŕiro aseŕatu ziran. Lasteŕ Urtzi'k Endika'ren bijotza ikututa aizkidetu ziran.

Zaŕtzarua eldu yakonian gaitz asko etoŕi yakozan: urdail gatxak azkenez 1109'gaŕeneko joŕala-21'kaŕenian obiratu leban.

AGAREL.

MARTIKORENA
Begiyetako gaixoen sendagilea
Garibay 13 bis. 2.° - DONOSTIA

Artua eta babia txikitutzeko makiñak;
Txomin Olano'k
Saltzen ditu, merke
Plaza de las Escuelas, 10 g'n - Donostia

Léase EUZKADI

IBAŔETA
Enparzuko gixon jantziak
Fmetzaga'tar Urtzdo kalea 20 g.

JOSKINTZA SASTRERIA
TRINCHERAS y GABARDINAS
Hurtado de Amézaga, 20

ESTACION DE ENGRASE A PRESION - VULCANIZADOS
Garage Aracama
A. Miramón, 6 - Tl. 13.988 - DONOSTIA

J. M. Sansinenea
Enfermedades de Infancia
Garibay, 5, 2.° Teléfono, 12.463.
DONOSTIA.

Bazar Médico Ortopédico
FAJAS Y BRAGUEROS
Hernani, 1. Teléfono, 15.730
Instrumental médico Donostia

Dr. L. ZURIARRAIN
Corazón y pulmones. Rayos X.
Consulta de 11 a 1 y de 3 a 5.
Oquendo, 28, 4.°. T. 12.662. Donostia

DR. VIDARTE
Sistemas nerviosos y mentales
De 10 a 12 y de 2 a 5.
ELCANO, 10, segundo. -- Donostia.

Dr. ZUBIA
Especialista en enfermedades de
OIDOS, NARIZ y GARGANTA.
Legazpi, 1, 3.° Teléfono, 11.908. Donostia

Eguiegor y Beorregui
Cafés tostados
Garantizados puros
Urbieta, 49. Teléfono, 15.192
DONOSTIA

F. LOIDI ZULAICA
ESPECIALISTA EN ENFERMEDADES DE LA PIEL Y SECRETAS
ALAMEDA, 6, 1.°. - Tl. 12.929. Donostia

IRULEA
Lencería.—Géneros de punto.—Confección. Mayor, 7. Teléf. 16.029. DONOSTIA

PANIFICADORA LA ESTRELLA
Embeltrán, 2 y 4. — DONOSTIA
Ocho sucursales. - Servicio a domicilio.
Llámenos al teléfono 10.023

J. I. Labayen
ESPECIALISTA
Enfermedades de pulmón
Alameda, 7, primero. — DONOSTIA

FASHION
Gizonesko - jantzi, korbata eta abar. Joskindegia.
Miracruz, 1. Urrutizkiña 13.682'garren.
DONOSTIA

DENTISTA
ALVAREZ MUJICA
Legazpi, 9, 1.° - Teléfono, 13.355
DONOSTIA

Medias y corsés
MAITIENA
EASO, 1 (ESQUINA MORAZA)
DONOSTIA

ULTRAMARINOS
Elicegui Hermanos. — Casa Delbos.
LEGAZPI, 4 y 6. — Teléfono, 100-91
DONOSTIA

ALMACENES LASAGABASTER
TEJIDOS Y NOVEDADES
DONOSTIA

J. AYESTARAN
ALMACENISTA DE VINOS y COSECHERO DE SIDRAS
Narrica, 1 Esterlines, 8 Donostia Tel. 11.277 Tel. 13.226

Droguería y Perfumería
MANUEL ALVAREZ MUGICA
Pinturas especiales de carrocería
Miracruz, 18 y 20. Tl., 10.618
Donostia

EBANISTERIA Y CARPINTERIA MECANICA
Pedro Iparraguirre
Moraza, 15. Donostia. Tl., 11-023

V. GARAIZABAL
Enfermedades del aparato digestivo y nutrición. Rayos X
ZESTONA GIPUZKOA

Loza, porcelana y cristal. Especialidad en artículos para cafés, hoteles y restaurants
HIJOS DE A. OCHOTECO
Colón, 69. Teléfono, 174. IRUN

R. REZABAL
DENTISTA
Fuenterrabía, 4 - 1. - Donostia

EMAKUMES...
Visiten el salón de señoras de
MARY ZAPIAIN
Ultimos adelantos
Easo, 7. -- DONOSTIA. -- T. 11.020

La Villa de Bilbao
Muebles, camas aluminio, hierro latón. Coches niños. Relojes pared
Aldamar, 2. T. 10.755 DONOSTIA

BAZAR KINTIN
Juguetes, vajillas y artículos para regalos.
Urbieta, 29. — DONOSTIA

Taller ortopédico
A. GOETZE
Clínica San Ignacio. - DONOSTIA

Euzkotar umie[...] aldez

Lutelizti piska bat

("Arau ta muño ga[...]
Aralar aundia,
euzkotaŕen zaindari
Mikel'en mendia."
Lizardi'taŕ J[...])

Ama Euzkadi'ren sei alabaetatik bat Gipuzkoa degu, luŕalde edeŕa, biztanle a[...]ratuak, eleizkoyak, eta euzkaldunak.

Luŕalde au Euzkadi'ren ipaŕaldean da[...] ta bere mugak abetxek dira: Ipaŕalde[...] Geure Itxasoa, Sortaldean Laburdi ta N[...]paŕoa; Napaŕoa ta Araba Egoaldetik e[...] Bizkaya Sartaldetik.

Gipuzkoa lurkiak 1884 km. laukotu [...] ta 236.820 biztanle, 103 km. laukotu [...]koitzean.

Gipuzkoa'k 90 uri ditu, Donostia [...] nagusia 70.000 biztanleduna guztiz uri [...]ŕa, garbia ta auŕeratua, Europa'ko on[...]tzetan lenengoetakoa.

Beste uri andienak Eibaŕ, Irun, Tolo[...] Bergara, Azpeitia, Oñate, Eŕenderi, A[...]sate, Elgoibaŕ, Ondaŕabia, Azkoitia, Za[...]rautz eta Zumaya dira.

Mendi garayenak "Aitzkoŕi" (Zegama[...] 1.548 m. gorantz, "Aralaŕ" (Amezketa[...] 1.474 m.; "Irumugaŕieta" (Amezketa[...] 1.420 m.; "Aloña" (Oñate'n), 1398 [...] "Aŕtia" (Elgeta'n), 1.151 m.; "Zara[...] (Eskoriatza'n), 1.146 m.; "Udalaitz" (A[...]asate'n), 1.083 m. ta "Ernio" (Bidania[...] 1.085 m. dira.

Ibai aundienak abetxek dira: "Bidaso[...] ibaya Napaŕoa'ko, Elizondo ta Santes[...]ban bitaŕtean sortu ta Ondaŕabi'tik it[...]soratzen dana.

"Lezo" ibaya, Aya'ko Aŕian sortu [...] Pasai'tik itxasoratzen dana.

"Urumea" ibaya, Napaŕoa'ko Goizu[...]'n sortu ta Donosti'tik itxasoratzen da[...]

"Oria" ibaya, Napaŕoa'ko mugan, A[...]laŕ eta Aitzkoŕi bitaŕtean sortu ta Orio[...] itxasoratzen dana.

"Urola" ibaya Aitzgoŕi'ko mendie[...] soŕtu ta Zumaya'tik itxasoratzen dana, [...]

"Deba" ibaya, Araba'n, Arlaban m[...]dian soŕtu ta Deba'tik itxasoratzen da[...]

Ondartzarik aundienak Donostia, Za[...]utz, Ondaŕabia, Deba, Satuŕaran eta Z[...]maya'koak dira.

Itxasateak Ondaŕabia, Pasai, Donos[...] Orio, Getaria, Zumaya, Deba ta Mutr[...] dira.

Gipuzkoa'n ekintza oso auŕetatua da [...] ta mueta guztietakoa, Europa'n Belgi[...] beste lateŕirik ez dauka auŕetik.

Osperik aundiena duten lanak abet[...] dira: su-izkilu-olak Eibaŕ'en eta Sora[...]ze'n, ingi olak Tolosa ta Eŕenderi'n [...]pel-olak Tolosa ta Azkoitia'n, ezpart[...] olak Azkoitia'n, zume-tresna-olak Zu[...]aga'n, Azpeitia'n eta Oñate'n, bultzi-[...]-ola aundiak Beasain'en, etxe-tresna-[...] Zarautz eta Orio'n burneski-olak Aŕr[...]'n, itxasontzi-olak Zumaya ta Pasaj[...] eun-olak Eŕenderi, Lasarte ta Bergar[...] oski-olak Tolosa ta Bergara'n, kaŕoi-[...] Soraluze'n kare-beltz-olak Zumaya [...] Añorga'n, josteko-lankai-olak Eibaŕ[...] gaeta-olak Eŕenderi'n eta abaŕ, eta a[...]

Gipuzkoa'n egindako su-izkilu ta t[...]pelak batez ere, ludi osoan ezagunak d[...]

Bide-zabalak iñon baño obeak, uŕuti[...]ña eŕi guztietan antziñatik, burni-bide[...] eta tximist-gurdiak ugari, nekazaritza, [...]koa auŕeratua, abel goŕi asko, mendi[...] zugaztiak ugari, biztanleak eleizkoyak, e[...] kaldunak eta zintzoak; Gipuzkoa'ko g[...]za on abek guztiak alkaŕ jota, luŕalde e[...] au, gure Abeŕiaren alaba lirain au, Eu[...]pa ta ludiko edozein eŕiren ondoan a[...] berdiñean exeri al izatea egiten dute.

Uste det gañera gaurko umeak g[...] eta andre izatera eltzen diranean, kend[...] dituztela Gipuzkoa'ko luŕalde edeŕetik g[...] ditugun gauza batzuek, Euzkadi'ren a[...] bikain au akatz gabea izan dedin.

ARITOKIET[...]

T. S. H.

AUDICIONES INTERESANTES PARA HOY, 21 DE ABRIL

A las ocho, Hamburgo.—Sinfonía [...]mana (Lurman).

A las 8,15, Varsovia.—Solista, Goldb[...]

A las nueve, Estaciones italianas [...] Norte.

Conciertos vocales e instrumentales

A las cinco, Pittsburgh.—Walter D[...]rosch.

A las ocho, Bruselas núm. 1.—Orqu[...] y coros.

A las ocho, Oslo.—Concierto religio[...]

A las 8,5, Langenberg.—Programa p[...]lar.

A las 8,15, Estocolmo.—Orquesta de C[...]mara.

A las 10,45, Francfort.

Opera y opereta

A las 7,30, Budapest.—"Don Pasc[...]" (Donizetti).

A las 8,30, Estrasburgo.—"La Peri[...]'e" (Offenbach).

Música de Cámara

A las ocho, Munich.

A las 8,5, Heilsberg.—Música antigu[...]

Recitales

A las 2,40, Huicen.—Organo.

A las ocho, Hilversum.—Canciones y [...]gano.

A las once, Budapest.—Antonio A[...] (violín).

THE Y ELIXIR PUJOL
Es el purgante ideal, el más cómodo, eficaz y seguro preventivo contra la[s] enfermedades infecciosas, como son gástricas, tifus, gripe, etc. Fíjense antes de adquirir el preparado de [que] lleva el nombre PUJOL, para n[o] ser engañados.
De venta, en farmacias, droguerías y herboristerías.
Depósito general: PRODUCTOS PUJOL, S. A., San Pedro Mártir, 6, Barcelona. (G.) Teléfono 75[...]